

en større region. Men hele bogen må ses som en forfriskende gennemgang af hovedproblemstillingerne. Den gamle diskussion om betydningen af bedre gødskning i de tørre områder får her et fornyet og mere differentieret grundlag. Selv uden dette indslag er bogen værdifuld, anbefalelsesværdig for berørte fagkredse.

Sofus Christiansen

G. Heer & C. Kaarsberg: Brasilien - regnskoven, tørken, industrialiseringen.

Geografforlaget, Brendstrup 1991. 144 s., ill., 26 cm. DKK 167,50.

Bogen er beregnet for elever på gymnasieniveau, men kan så absolut læses af alle interesserede. Den indeholder en grundig indføring i de hovedemner, der er nævnt i titlen, er omhyggeligt gennembearbejdet med tabeller og væsentlige illustrationer osv. uden at den 'lugter for meget af pædagogik'. Denne risiko er undgået ved, at det er væsentlige ting, der behandles, så væsentlige, at de ofte har en vis 'modelkarakter'. Men det hænger også sammen med, at forfatterne tydeligvis er engagerede. Det er selvfølgelig muligt at finde steder, hvor redaktionelle forbedringer kunne være foretaget: fx s. 22, hvor årsagerne til den brasilianske krise gennemgås (mon ikke olieprisernes raketstigning betød mere end den maskinimport, som nødvendiggjordes af, at man havde nået kapacitetsgrænsen?). På samme måde er det måske lidt upræcist i fig. 1.1. at skildre Tordesillas-opdelingen af Sydamerika som sket 'ved en linie trukket fra pol til pol gennem Sydamerika' - opklaringen kommer heldigvis i fig. 1.3. Disse små eksempler er undtagelser, der viser bogens generelt meget omhyggelige tilrettelæggelse. Det er vigtigere at bemærke, at den er direkte tilgængelig for de videbegærlige uden specielle forudsætninger og uden beskyttelsesbriller mod indoktrinering. Det er med glæde, man ser en gedigen lærebog som denne, der kan vise lidt om, hvad geografitimer kan bruges til. Helst skulle der være lidt flere af dem!

Sofus Christiansen

N.I. Vavilov: Origin and geography of cultivated plants.

Cambridge University Press, Cambridge 1992. XXXI, 498 s., ill., 24 cm. GBP 75,-. Forlaget har fået den gode idé at udgive N.I. Vavilov's klassiske arbejde på et

vestligt sprog. Selv om Vavilov's indsats til opklaring af de dyrkede planters oprindelse ligger i perioden før 2. Verdenskrig, er det så vidt vides første gang, hans originale arbejder kan læses på et vestligt sprog. Det er interessant læsning, der bydes på. Der skildres en klar hypotese, der via omfattende feltstudier omsættes til en klar teori om 'gen-centrene' for de forskellige grupper af dyrkede planter. Disse resultater er egl. velkendte, men alligevel er det en fornøjelse at læse den lidt tunge, men logiske og sobre fremstilling. Trist at tænke på forfatterens tragiske skæbne på denne baggrund!

Sofus Christiansen

Field crop ecosystems. Ed. by C.J. Pearson. - (Ecosystems of the World; 18).

Elsevier, Amsterdam 1992. XIII, 576 s., ill. 27 cm. USD 207,50.

Bogen er et dristigt forsøg på at skaffe et overblik over Jordens mange 'afgrødesystemer'. Nævnte begreb varierer lidt gennem bogen fra 'en enkeltafgrødes økologiske forhold under dyrkning' til noget, der mere svarer til det mere tilvante 'landbrugssystem'; eftersom 47 forfattere har bidraget til bogen, er en vis variation naturlig. De fire første kapitler er af introduktiv karakter. Der opstilles et begrebsapparat, der redegøres for systembeskrivelse og -karakter, og de begrænsende klimaforhold gennemgås. Gennemgangen slutter med opstilling af en klimaklassifikation, der er baseret på en modellering af potentiel produktivitet (ved modellen GROWEST) med 34 klasser. Klassifikationen har betydelig interesse, men dens brugbarhed mindskes en del af, at der ikke er anvendt en opdeling i vækstsæsoner - hvilket forfatterne f.ø. vil prøve at råde bod på senere. Et afsnit om virkning og kontrol af skadedyr og -planter afslutter den generelle del. De følgende 17 kapitler handler alle om forskellige afgrødesystemer, landbrugssystemer eller regionale dyrkningssystemer. Ét kapitel er fx om bomuldsdyrkningssystemer, et andet om blandede 'rod'-afgrødesystemer i Karibien, og et tredje om mediterrane systemer. Alle er de søgt sammenholdt af en nogenlunde konstant disposition, men variationen er betydelig, bortset fra, at de alle hver for sig bringer en ganske massiv samling af emneoplysning. Det er svært at fremhæve det ene kapitel for det andet,

men 'Field Crop Systems in North-Western Europe' (kap. 15) må bemærkes, fordi dets beskrivelser har vundet i klarhed ved at være baseret på en parallelisering med resultater opnået ved anvendelse af WOFOST-modellen, der synes at give pæne resultater. Bogen afsluttes med et syntetiserende kapitel om modelanvendelse, specielt forventet fremtidig udvikling. - Bogen er inspirerende, men dyr. Den kan ved sin form minde om en velredigeret symposiumberetning, selv om disse normalt ikke nær når bogens niveau. Der er næppe tvivl om, at den vil inspirere med sit 'biotekniske' approach, og idéerne i den vil kunne resultere i ny forståelse af fungerende systemer og baggrund for konstruktion af nye.

Sofus Christiansen

Supplerende bemærkning: Den på mange punkter udmærkede bog er skæmmet af for mange i-sidste-øjeblik fejl. Inderpermen viser et kort over jordens dyrkede områder - sjusket. NØ Brasilien omfatter et "højland med dyrkning i beskyttede dale" (a la Tibet); Danmark, Sri Lanka, Taiwan er "klimatisk uegnede til dyrkning", ligesom Rusland N for Moskva og fx NØ Algerie og hele Tunisia. Redaktøren selv viser en serie gnidrede kort over vigtige afgrøders udbredelse med mange særprægede forhold: Belgien er tre gange større end Nederlandene; ingen majs i Portugal, hvor majs er vigtigste afgrøde, men derimod på selv den tørreste steppe i Spanien; ris på Sicilien, ikke på Po-sletten - i praksis er det omvendt; ris er markeret i Estonia og på hele Vancouver Island; etc. Selv i den anvendte målestok kan det gøres acceptabelt. Bogen er kostbar, forlag anerkendt, redaktør velanskrevet - at man vil være det bekendt, det skæmmes troværdigheden.

Henning Mørch

Peter Milan Petersen & Peter Vestergaard: Basisbog i vegetationsøkologi.

Gad, København 1993. 153 s., ill., 23 cm, pris ikke oplyst.

Geografer, der arbejder med økologiske problemstillinger, har et behov for ajourført viden på det vækstøkologiske område. Dette behov er blevet forstærket efter, at Stålfålt's kendte bog om emnet er blevet uopdrivelig og noget alderstegen. En ny, dansk, bog må derfor mødes med interesse. Heldigvis skuffer den foreliggende ikke, skønt den er ret beskedet af omfang. Indholdet falder i fire dele: en introduk-